

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор університету

« _____ » _____ 2019 р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Європейська інтеграція»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма: «Логістика»

Курс – 3

Семестр – 6

Аудиторні заняття – 48

Самостійна робота – 42

Усього (годин/кредитів ECTS) - 90/3,0

Диференційований залік – 6 семестр

Індекс НБ-6-073/16-2.1.24

СМЯ НАУ НП 11.02.03-01-2019

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Європейська інтеграція»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2019
		стор. 2 з 6	

Навчальну програму дисципліни «Європейська інтеграція» розроблено на основі освітньо-професійної програми, навчального плану № НБ-6-073/16 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр», спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Логістика».

Навчальну програму розробила:

доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності підприємств _____ І. Гращенко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств, протокол № _____ від «_____» _____ 2019 р.

Завідувач кафедри _____ О. Кириленко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-професійної програми «Логістика» – кафедри логістики, протокол № _____ від «_____» _____ 2019 р.

Завідувач кафедри _____ М. Григорак

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради ФЕБА, протокол № _____ від «_____» _____ 2019 р.

Голова НМРР _____ А.Тофанчук

УЗГОДЖЕНО

В.о. декана

_____ С.Петровська
«_____» _____ 2019 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Врахований примірник №2

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Європейська інтеграція»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2019
		стор. 3 з 6	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Європейська інтеграція» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015р. №37/роз.

Дана дисципліна є теоретичною основою знань та вмінь, що формують сучасне економічне мислення фахівця в області управління.

Метою викладання дисципліни є набуття студентами знань щодо суті процесу європейської економічної інтеграції, основних напрямів процесу внутрішньої та зовнішньої конвергенції країн-учасниць та формування навичок ідентифікації країнних та наднаціональних моделей зближення в ЄС.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є вивчення: витоків інтеграційних процесів у післявоєнній Європі, утворення Європейського об'єднання вугілля і сталі, Європейського економічного співтовариства та Євроатома, розвитку європейських інтеграційних процесів, утворення Європейського Союзу, процесів його розширення і трансформації; основних моделей європейської політичної системи, провідних положень Договору про запровадження Конституції для Європи; “первинного”, “вторинного” законодавства ЄС та інших складників правової системи ЄС; складу, організації діяльності та основних повноважень Європейської Ради, Ради Міністрів, Єврокомісії, Європарламенту, Суду Європейської спільноти та інших органів ЄС; критеріїв вступу до ЄС — географічного, політичного, економічного, правового, критерію абсорбції; головних етапів вступу країни до ЄС; Європейської політики сусідства і шляхів її реалізації; співпраці України з Європейською спільнотою, проблем і перспектив вступу України до ЄС.

Знати:

- мати глибокі та системні знання про механізми, методи та інструменти публічної політики та глобального врядування;
- про сутність, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки між різними інституціями та процесами, розуміти необхідність врахування цих зв'язків при розробці та реалізації заходів публічного управління та адміністрування у сфері забезпечення належного функціонування інституцій ЄС;
- про процеси, що відбуваються у сфері функціонування інституційної системи ЄС в контексті глобальних трансформацій та європейської інтеграції;
- основні механізми забезпечення реалізації політики інституціями ЄС;
- роль національних урядів в процесі вироблення і впровадження політик ЄС та інші євроінтеграційні процеси;
- правові засади вироблення політики в ЄС, про чинники які визначають її особливості, а також про принципи, предмет, суб'єктів та інші елементи процедури прийняття рішень;
- знати обсяг компетенції інституцій, органів та агенцій щодо прийняття рішень в ЄС;
- знати цілі, завдання, критерії, формування та вироблення бюджетної політики.

Вміти:

- застосовувати механізми функціонування інституційної системи ЄС для розбудови ефективної системи державного управління в Україні за умов глобалізації та євроінтеграції;
- використовувати основні методи прогнозування для формування гіпотез і припущень про майбутні тенденції розвитку інституційної системи ЄС;
- критично осмислювати проблемні питання розвитку інституційної системи ЄС та України в сфері публічного управління, як базової передумови підготовки у процесі публічного адміністрування;
- аналізувати розвиток процесів у сфері функціонування інституційної системи ЄС, ідентифікувати проблеми та обґрунтовувати необхідність їх вирішення, добирати для цього необхідну та релевантну кількісну і якісну інформацію, робити обґрунтовані та неупереджені висновки на основі аналізу даних;
- виробляти пропозиції для вдосконалення системи інституційного забезпечення державного управління на основі досвіду ЄС;
- готувати аналітичні довідки, пропозиції, рекомендації щодо державної політики у сфері європейської інтеграції і способів, форм і методів її реалізації на підставі аналізу зарубіжного досвіду
- вміти застосовувати навички щодо вироблення політики з урахуванням інтересів як ЄС, так і України;
- вміти аналізувати та формувати необхідні умови для вироблення належної процедури відповідно до європейських норм, вимог і стандартів;
- оцінювати ефективність існуючих форм і методів у національній системі державного управління з урахуванням набутих знань про функціонування системи прийняття рішень в ЄС;
- розуміти цілі, інструменти та методи публічного управління та адміністрування при стратегічному управлінні у сфері вироблення політики та прийняття рішень у взаємовідносинах між Україною та ЄС;

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, а саме: навчального модуля №1 «Європейська інтеграція»

Навчальна дисципліна «Європейська інтеграція» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Менеджмент», «Основи логістики» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Стратегічний менеджмент», та інших.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Європейська інтеграція»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2019
		стор. 4 з 6	

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Модуль № 1 «Європейська інтеграція»

Тема 2.1.1. Виникнення і розвиток європейської інтеграції

Виникнення і розвиток ідеї європейської цивілізації. Післявоєнна Європа. Римські договори. Європейського економічного співтовариства. Брюссельський договір. Європейська Рада. Європейський Парламент. Маастріхтський договір. Утворення Європейського валютного союзу. Амстердамський договір.

Тема 2.1.2. Політична система Європейського Союзу

Теоретичні аспекти європейської інтеграції: міждержавний підхід, його модифікації; функціоналізм і неофункціоналізм; теорія багаторівневого управління. Особливості сучасної політичної системи ЄС. Голова Європейської Ради та Голова Єврокомісії.

Тема 2.1.3. Законодавча і виконавча влада в Європейському Союзі

Спільна інституційна система: Європейський Парламент, Європейська Комісія, Рада Міністрів і Суд ЄС. Європейська Рада. Європейська комісія. Європейський Парламент. Європейський центральний банк, Європейський інвестиційний банк.

Тема 2.1.4. Правова та судова системи Європейського Союзу

Законодавство Європейського Союзу. Співпраця Комісії, Ради та Парламенту. Міжнародні угоди спільнот. Сфери укладання міжнародних угод. Процедурні правила. Суд Європейських спільнот

Тема 2.1.5. Розширення Європейського Союзу

Передумови розширення ЄС до Центральної та Східної Європи. Політична стабілізація. Утвердження демократії та ринкової економіки. Укладання асоціації з ЄС: привілейоване партнерство; угоди про асоціацію.

Тема 2.1.6. Україна і Європейський Союз

Відносини між Україною та Європейським Союзом. Політика України щодо розбудови відносин з Європейським Союзом. Договірні-правова співробітництва Україна – ЄС. Переваги та недоліки вступу України до ЄС. Перспективи співробітництва України з ЄС.

Тема 2.1.7. Загальна характеристика європейського бізнесу.

Визначення і структура європейського бізнесу. Загальна характеристика малого та середнього бізнесу. Загальна характеристика європейського аграрного бізнесу. Загальна характеристика енергетичного сектору Європейського Союзу. Особливості фармацевтичної індустрії. Загальна характеристика європейського металургійного бізнесу.

Загальна характеристика авіабудівної галузі. Загальна характеристика автомобільної промисловості.

Загальна характеристика європейської оборонної індустрії.

Тема 2.1.8. Розвиток європейського бізнесу в умовах глобалізації та поглиблення регіональної інтеграції.

Основні пріоритети ЄС в галузі бізнесу. Інноваційний розвиток європейського бізнесу. Панєвропейські стратегії. Розвиток ділових європейських кластерів. Проблеми оцінки діяльності європейських компаній.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Новак В.О. Основи теорії управління. – К. : НАУ, 2002. – 236 с.

3.1.2. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М. Г. Міненко М.А. Менеджмент: підручник. – К.: Сузір'я, 2007. – 690 с.

3.1.3. Технологія менеджмента: [Текст] : Учебник для студентів высш. учеб. Заведений. / [Н.М. Мартиненко.] – К.: МП «Леся», 1997. – 800 с.

3.1.4. Менеджмент фірми. [Текст] : підручник / [Н.М. Мартиненко.] ; - К.: МП "Леся", 1995. - 200 с.

3.1.5. Основи менеджмента [Текст] : підручник / [Н.М. Мартыненко.] ; - К. «Каравелла», 2003. - 450 с.

3.1.6. Менеджмент [Текст] : підручник / [Т. Л. Мостенська та ін.] ; Нац. ун-т харч. технологій, Нац. авіац. ун-т. - 2-ге вид. - К. : Кондор, 2013. - 756 с.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Європейська інтеграція»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2019
		стор. 5 з 6	

3.1.7. Менеджмент [Текст] : підручник / [Т. Л. Мостенська, В.О. Новак, О.В. Ільєнко та ін.] ; - К. : Кондор-Видавництво, 2012. - 758 с.

3.1.8. Основы менеджмента [Текст] : учеб.пособие / В. В. Родченко, В. А. Новак ; Киевский ин-т инженеров гражданской авиации. - К. : [б.в.], 1994. - 82 с.

3.1.9. Основы теории управления [Текст] : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / В. О. Новак ; Національний авіаційний ун-т. - К. : НАУ, 2001. - 236 с. - ISBN 966-598-096-0

3.1.10. Менеджмент [Текст] : навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / В. В. Родченко, В. О. Новак ; Національний авіаційний ун-т. - К. : НАУ, 2001. - 400 с.

3.2 Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Передерій В. В. Менеджмент змін на підприємствах ЄС як основа забезпечення міжнародної конкурентоспроможності / В. В. Передерій, В. О. Новак, А. О. Собкова // Формування ринкових відносин в Україні. - 2015. - № 1. - С. 157-161.

3.2.2. Менеджмент: теорія і практика : навч. посіб. / А.А. Мазаракі, Г.Є. Мошек, Л.А. Гомба та ін. -К. : Атіка, 2007. - 564 с.

3.2.3. Спрінсян В. Г. Документаційний менеджмент як інноваційна діяльність у комунікаційному середовищі підприємства / В. Г. Спрінсян // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2014. - № 4. - С. 57-61.

3.2.4. Беляева С. С. Інформаційно-комунікативний менеджмент хостелу / С. С. Беляева, О. С. Гуслистий // Молодий вчений. - 2015. - № 10(1). - С. 82-87.

3.2.5. Аташкаде Р. В. Креативний менеджмент як складова інноваційної діяльності / Р. В. Аташкаде // Економіка. Менеджмент. Бізнес. - 2017. - № 1. - С. 86-94.

3.2.6. Гамма Т. М. Ризик-менеджмент в системі управління інтеграційними процесами в АПК / Т. М. Гамма // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2016. - № 1. - С. 75-84.

3.2.7. Семак Б. Б. Менеджмент якості та екологічної безпеки текстильної сировини / Б. Б. Семак // Бізнес Інформ. - 2014. - № 2. - С. 356-360.

3.2.8. Ткач О. В. Маркетинговий менеджмент у діяльності підприємств / О. В. Ткач, І. Ф. Баланюк, Ю. С. Копчак, С. І. Баланюк // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 1(2). - С. 291-296.

3.2.9. Козир М. В. Інформаційний менеджмент — підґрунтя якості освітнього процесу ВНЗ / М. В. Козир // Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. - 2016. - № 25. - С. 65-69.

3.2.10. Колодійчук В. Менеджмент логістичних систем підприємств АПК / В. Колодійчук // Agricultural and resource economics: international scientific e-journal. - 2016. - Vol. 2, № 4. - С. 106-117.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Європейська інтеграція»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 11.02.03 – 01-2019
		стор. 6 з 6	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				